
NAGYSZEBEN

Európa kulturális fővárosa, 2007

A 2007-es eseménysorozat a multikulturalitás jegyében zajlik. A magyar vonatkozású kulturális események szervezője a HÍD Szebeni Magyar Egyesület, amely a Nagypiacon nyitotta meg a Magyar Kulturális Irodát. A HÍD által javasolt programok fénypontja a 2007 augusztus 20-27 közötti magyar hét, amelynek

minden napját egy-egy, Nagyszébenrel kapcsolatban állt magyar személyiségnek szentelnek. Így rendeződnek a kulturális események Szent István, Bartók Béla, Borsos Miklós, Barabás Miklós, Kós Károly, Nyíró József, Petőfi Sándor személye köré.

Kós Károly gyermekkorának meghatározó éveit töltötte a városban 1889 és 1892 között. Önéletrajzában ezeket a sorokat olvashatjuk: *Szebenben négy esztendeig laktunk, s gyermekkoromnak erre a szakaszára már jobban emlékszem. Mindenekelőtt lakásunkra, mely a felsővárosban volt (Reisbergasse 9.) egy négyszögletes, mely udvar köré épített ódon polgárháznak részben az egykori várfalra ráépített, illetve beépített belső, udvari szárnyában, az emeleten. Egyik szobánk különösen tetszett nekem, mert az kerek volt, kupolamennyezettel és másfélméteres mély ablakfülkéjével (az egykori vár egyik tornyában). Az ablakból a mélyen alattunk terülő alsóvárosra láttunk, azon túl a vasúti vonalra, az országútra, s azon is túl a tornyosuló hegyekre... Ez a szoba erősen izgatta gyerme-*

ki fantáziámat. Belőle csapott meg első ízben – akkor még tudatomon kívül – rég elmult erdélyi századok ódon illata, kőbe írott romantikája. De ezt az illatot lehelte, ezt a romantikát tükrözte a város is. Nem az egész város, csupán az egykori bástyás falakon belüli felsőváros (Oberstadt), mely szebeni gyermekkorom szűk, s családi otthonán kívüli, szülei engedéllyel vagy anélkül, vagy megbízásukból való járás-keléseim és titkos, önálló kószálásaim korlátolt színhelye volt: a Grosser Ring szabályos négyszöge, közepén a kőkávuás, vasrácsos közkiúttal, a szegélyező puritán, zárkózott, józan barokkos-reneszánsz patrícius házsorával, a hatalmas bécsi barokk Bruken-thal palotával és a barokk katolikus templommal, a várostorny, a romantikus Kleiner Ring, s a hegyestornyú tömördek szász katedrális, a Hundsrücken a félezeresztendős városházzal... Ezt a Szebent látta az én gyermekszemem, ennek a régi erdélyi szász városnak a hangja, illata ágyazódott be emlékezetembe kitörölhetetlenül, hogy eljövendő időkben, ha elérkezett annak az ideje, életre ébredhessen bennem.

A fentiekben emlegetett lakóház nem sokat változott száz évnéhány év alatt, most emléktábla kerül rá (ennek pályázati

előzsűrízése is megtörtént Nagyszebenben június 17-én a Kós Károly Egyesülés és az erdélyi Országépítő Kós Károly Egyesület találkozóján). A magyar programok keretében tervezik a Kós Károly és kora, Kós Károly és hatása témájú kiállítások bemutatását is, ennek céljára létesülne egy kiállítási pavilon a Petőfi park beépítetlen és rendezetlen területén, amelyre tervpályázatot írt ki a két egyesület, ennek a zsűrízésére is sor került a nagyszebeni főépítész, Guttmann Szabolcs által helyreállított és átalakított régi színházépület kamaratermében tartott tanácskozás keretében.

Részletek a kiírásból:

Tervezendő egy pavilon kb. 20x25 méter befoglaló mérettel illetve 300-500 m² alapterülettel, egy tömegként, vagy több, pavilonszerűen egymáshoz kapcsolódó tömegként, amelyet (amelyeket) a kiadott helyszínrajzon lehetőleg fakivágás nélkül kell elhelyezni. Az építmény építészeti arculata önmagában is jelentéshordozó legyen. A szerkezeti kialakítás tegye lehetővé a szét- és újra összeszerelést. A pályázati felhívás nem korlátozza az anyaghasználatot, azonban az őselemek jelenlétét a bemutatott tervek esetében kitüntetett figyelemmel kezelik a kuratórium tagjai. Szintén kiemelt jelentőségű a fa (ill. ragasztott fa) alkalmazása.

A park területére tereprendezési-tájépítészeti javaslatot lehet tenni azzal az elképzeléssel, hogy az ideiglenes pavilonok lebontása után a terep és az új növénytelepítés (amely a kiállítás idejére még nem tud megnőni) később a park karakterét megadja. A pályázati munkák nemcsak az organikus és tájépítészeti sajátosságait vehetik figyelembe, hanem azt a Kós Károly-i örökséget, amelynek gyökerei a nagyszebeni gyermekkorra vezethetők vissza.

Jegyzőkönyv a tervpályázat zsűrijéről

A zsűri tagjai: Guttmann Szabolcs főépítész, Nagyszeben; Siklósi József építész, KKE igazgató; Gerle János, építész, Országépítő főszerkesztő; Ertsey Attila, építész, Kós Károly Alapítvány; Szűcs Endre építész, KKE; Bogos Ernő építész, Csíkszereda, OKKE.

A pályázatra 12 pályamű érkezett. A beérkezett pályaműveket a zsűri megvizsgálta és formai kifogást nem emelt. A tervek átnézése után a zsűri a következőket állapította meg: számos kitűnő pályamű készült, de (részben a kiírásnak az anyagi feltételek bizonytalanságából fakadó pontatlansága miatt) egyik pályamű sem adott közvetlenül megvalósítható és a kiírás céljának megfelelő megoldást. Valamennyi pályamű megvalósítása meg-

haladná a beláthatóan rendelkezésre álló költségkeretet. A zsűri második forduló kiírásáról döntött, melyre a beadott munkák közül ötnnek (dólt betűvel) a szerzőjét hívja meg. A kiírás rövid időn belül elkészül és azt a felkért pályázók megkapják.

Részletes értékelés:

1. sz. pályamű, Tóth Péter

A toronyötlet jó, grafikailag igen értékes alkotás, de alaprajzilag, funkcionálisan értékelhetetlen. A múltat idéző koncepcióval nem értünk egyet, a régi tornyok átírása mai építészeti nyelvre jó, egésze túldimenzionált, és éppen a pavilon maga megoldatlan formailag is.

2. sz. pályamű, Eszenyi Ákos és Ujj Mészáros Krisztina

Beépítése, alaprajzi megoldása legjobban közelíti a célt, jó a helyszínhez való alkalmazkodás, az ütemezhetőség, a többféle kiállítási funkció lehetősége. Építészeti megoldása túlburjánzó, skanzen-jellegű. Kiemelten szép tálalás.

3. sz. pályamű, Nagy Livia és Balogh Miklós

Kulturált, de túl szerény megoldás, skanzen-jellegű, széttagoltsága nem szerencsés, alaprajzilag a funkció megoldatlan.

4. sz. pályamű, Esztány Győző

Nem túl flexibilis, nem ütemezhető, helyszínrajzilag megoldatlan. Szép kidolgozás.

5. sz. pályamű, Hegedűs Alice és László Viktor

A terephez nem jól igazodik, erőltetett a szimmetria. Jelszerűsége a funkció hátrányára szolgál. Kidolgozása túl vázlatos.

6. sz. pályamű, Albert Sándor

Jó a kis pavilonokból álló elrendezés, de túl merevek a házak, az építészeti megoldás túlbonyolított, feleslegesen archaizáló, nem meggyőző. Telepítési koncepciója fejlesztendő tovább könnyedebb, változatosabb pavilonokkal.

7. sz. pályamű, Kiss István

A félgömbkupola nem illeszkedik a terephez, vegyes anyaghasználata vitatható, igényesen kidolgozott pályázat.

8. sz. pályamű, Dobrosi Tamás

Nagyon igényesen előadott terv, de a jelszerűség itt is a funkció rovására megy. Kiemelt erénye a mások számára is követendő gondolat az utóhasznosításról.

9. sz. pályamű, Müller Csaba

Alaprajzilag nem kellően követhető, de kiemelt értéke a terep, a föld, a víz, az élő növényzet együttes átgondolása, építészeti alakítása. Funkcionális továbbfejlesztése szükséges.

10. sz. pályamű, Órfi József és Kauker Szilvia

Így igényesen kidolgozott terv, hangsúlyozottan jelszerű megjelenéséhez nem járul más továbbgondolandó koncepcionális érték.

11. sz. pályamű, Papp Dávid

Kiemelkedően magas színvonalon előadott ötlet, építészeti kifejtése hiányzik, ennek hasonló értékű kidolgozásában bízunk.

12. sz. pályamű, név nélkül,

Helyszínrajzilag, funkcionálisan nem kellően értelmezhető.

A jegyzőkönyvet készítette Ertsey Attila és Gerle János

A pályatervek reprodukcióit sajnos az elhalasztott lapzárta ellenére sem kaptuk meg Nagyszebenből, ezért Olvasóink szíves elnézését kérjük; a terveket remélhetőleg következő számban tudjuk ismertetni.